

Foto: K. Moseby

Vannforekomsten omfatter en rekke mindre elver og bekker i Trøgstad kommune som har utløp til Øyeren. Området er preget av ravinelandskap med gårdsbruk og spredt bosetting. Innsjøen Langtjern benyttes til fiske. Sandstangen, Hansholmen og Nes ved Øyeren er statlig sikrede friluftsområder, og benyttes til bading og av båtfolk.

Om vannforekomsten

Denne vannforekomsten omfatter en rekke mindre elver og bekker i Trøgstad kommune som har utløp til Øyeren. Området er preget av bratte raviner med tett skog, dyrket mark og stedvis beitehavner for husdyr. Lundsåa inngår i ett forskningsprosjekt i regi av Bioforsk med mål om å øke kunnskapen om naturtilstand for leirelver.

Bruk av vassdraget

Området benyttes til friluftsliv. Innsjøen Langtjern benyttes til fiske. Sandstangen, Hansholmen og Nes ved Øyeren er statlig sikrede friluftsområder, og benyttes til bading og av båtfolk. Enkelte bekker drenerer direkte til badeplasser og Trøgstad kommune har derfor vedtatt brukermål for disse, blant annet for fosfor og tarmbakterier. Formålet er å bedre forholdene for bading, samt stimulere til økt rekreasjonsverdi og friluftsliv (Kommunedelplan for vannmiljø 2011-2023).

Utfordringer i vassdraget

Hovedutfordringen i bekkene er for store tilførsler av næringsstoffer (spesielt fosfor), jordpartikler, organisk stoff og bakterier. Disse tilføres ved avrenning fra dyrket mark, samt avløpsvann fra private avløpsanlegg og delvis kommunalt avløpsnett. Lokalt kan også husdyrgjødsel utgjøre en vesentlig påvirkning. Belastningene fører til forringet vannmiljøtilstand for fisk, vannlevende dyr og planter og kan føre til algeoppblomstringer. Det pågår vesentlig graving (erosjon) i flere av bekkene. Det er behov for bedre kunnskap om betydningen av naturlig erosjon.

Miljøtilstandsvurdering for bekkene

Parameter	Tilstandsklasse
Alger	Dårlig
Bunndyr	Moderat
Fosfor	*
Nitrogen	Dårlig
Samlet vurdering	Dårlig

* Manglende metodikk for å vurdere fosfortilstand grunnet sterk leirpåvirkning

Basert på overvåkningsdata fra 2012 – 2014 er den økologiske tilstanden i de undersøkte bekkene dårlig. Det er derfor behov for å iverksette avbøtende tiltak.

KART (www.vann-nett.no)

Vann-Nett ID: 002-2998-R, 002-3191-L

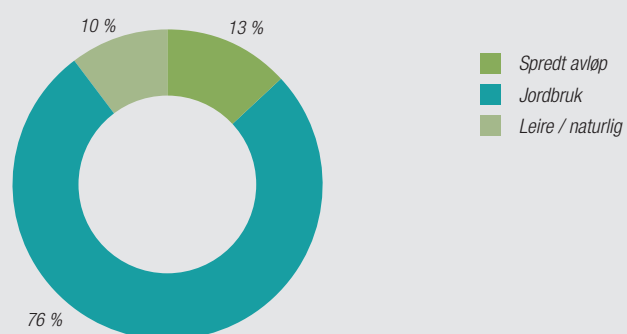

Bioforsk's forskningsstasjon i Lundsåa. Foto: K.Moseby

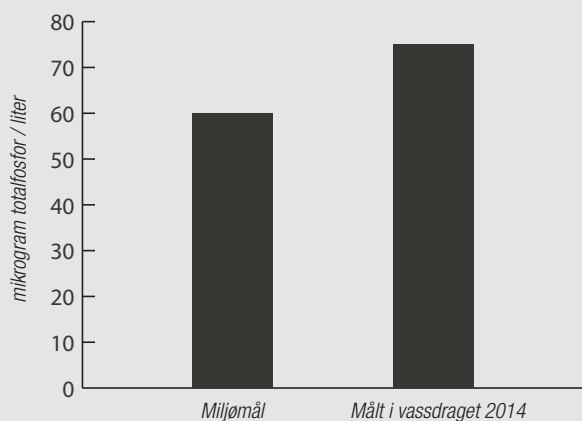
Estimerte fosforutslipp til vassdraget

Store tilførsler av biologisk tilgjengelig fosfor kan ha en vesentlig negativ innvirkning på vannmiljøet. Avrenning fra jordbruksområder er den dominerende fosforkilden. En stor andel av bebyggelsen er spredt der ca 140 private avløpsanlegg ikke tilfredsstiller dagens rensekraft. Disse slipper til sammen ut betydelige mengder fosfor, men også andre næringsstoffer, organisk stoff og bakterier. Enkelte bekker er resipienter for avløpsvann fra kommunalt avløpsnett (mangelfulle estimater). Noe fosfor tilføres vassdraget fra jordsmonnet gjennom naturlige prosesser som avrenning fra skog, erosjon i raviner og bekkekanter og erosjon i selve bekkeløpet.

Utslipp av biologisk tilgjengelig fosfor 2013

Avvik fra miljømål

Vurdering av miljøtilstand og tiltaksbehov

Avvik fra naturtilstand		Økologisk tilstand	
Miljømål oppfylt	Tilsvarer uberørt		Svært god
	Lite		God
	Moderat		Moderat
Behov for tiltak	Betydelig		Dårlig
	Svært stort		Svært dårlig
		Ønsket tilstand	

Hvordan forbedre miljøtilstanden i vassdraget

Tilstanden i to av bekkene skal overvåkes i perioden 2015 – 2021. Kommunen jobber kontinuerlig for å redusere utslipp fra det kommunale avløp- og overvannsnett. Oppgradering av private avløpsanlegg eller tilknytning til kommunalt avløpsnett er under planlegging og skal være gjennomført innen 2021. Tiltak for å redusere avrenning fra dyrket mark finansieres i dag ved

tilskuddsordningene «regionalt miljøprogram» (RMP) og «spesielle miljøtiltak i jordbruket» (SMIL). Eksempel på tiltak er redusert jordbearbeiding, vegetasjonssoner og hydrotekniske tiltak med videre. Vannområdet vil på sikt tilby miljørådgivning til alle gårdbrukere i vassdraget, hvor hensikten er å bidra til økt oppslutning om målrettede miljøtiltak.

Kontakt

- vo-øyer.no
- 69 68 16 39 eller 99 53 96 45
- Postboks 114, 2151 Årnes

Se også www.vann-nett.no
Faktarket er utgitt Mai 2015

